Balio Sruogos laiškas Juozapui Sruogai, 1945-05-18, iš Vilniaus – į Kauną

Mielas Juozapai, / Labai apsidžiaugiau tik grįžęs iš ištremties ir gavęs tučtuojau Tavo laišką.

Mielas Juozapai,

Labai apsidžiaugiau tik grįžęs iš ištremties [1] ir gavęs tučtuojau Tavo [2] laišką [3]. Linksma, kad Jūs [4] esate gyvi ir visi namie išlikę. Liūdna, kad su Tavo sveikata taip sunku. Aš taip pat fiziškai esu gerokai iškleręs. Bet aš tikiuosiu pasitaisyti. Mane čia labai rūpestingai globoja, gydo, rūpinasi manimi. Pažadėjo man padėti Vandą su Dalia surasti ir padėti jom sugrįžti į Lietuvą [5]. Tikiuos, po 2–3 savaičių ir jas čia sulaukti. Nuo visų pergyvenimų iki šiol aš dar negaliu atsipeikėti. Šiek tiek atsikvošėjęs atvažiuosiu į Kauną, – bus ko pasikalbėti. Dabar esu gydytojo priežiūroj, – pas mane sklerozas, širdies pakrikimas ir dar kas tenai, – bet ne toki jau blogi reikalai. Apie Kazimierą [6] per visą laiką jokių žinių neturėjau, – jis man nė karto neparašė. Labai dėkoju p. Bronei [7] už rūpinimąsi mano reikalais – geriausių linkėjimų. Tikiuos, netukus pasimatysime.

Jūsų Balys [8]

Vilnius
1945 m. geg. 18 d. [1r] // [1v] //

KOMENTARAI

[1] Balys Sruoga, kaip įkaitas už Lietuvos laisvę, 1943 m. kovo 16 d. ištremtas į Štuthofo koncentracijos lagerį; jį evakuavus, iš Torunės, laikinosios perfiltravimo stovyklos, rašytojas specialiu lėktuvu į Vilnių grįžo 1945 m. gegužės 13 d.

[2] Juozapas Sruoga (1886–1957) – vyriausiasis Balio Sruogos brolis. Teisininkas, diplomatas. Nuo 1944 m. – Kauno miesto Vykdomojo komiteto Socialinio aprūpinimo skyriaus darbuotojas.

[3] Minimas Juozapo Sruogos laiškas Baliui Sruogai neišliko (archyvuose nerastas).

[4] Juozapas Sruoga, jo žmona Bronislava Sruogienė, jų dukra Jolita Sruogaitė.

[5] Grįžęs į Lietuvą Balys Sruoga iškart parašė prašymą sovietiniam funkcionieriui Mečislovui Gedvilui, tikėdamasis pagalbos grąžinant į Lietuvą vokiečių okupacijos metu į Vakarus pasitraukusią šeimą:

„Labai prašau padėti man surasti ir pargabenti į Lietuvą mano šeimą: žmoną Vandą Daugirdaitę-Sruogienę ir Dalią Sruogaitę (g. 1925 m.).
1944 m. rudenį jos abi buvo prievarta išgabentos iš Viekšnių v. Būgių km. pro Liepoją į Vokietiją. Paskutines žinias nuo jų turėjau 1945 m. sausio m. 5 d. Tuomet jos gyveno Greifsvalde (Vakarų Pomeranija) Weissgerberstr. 8 b/Spiering. Duktė dirbo R. Kryžiaus moterų klinikoje. Vėlesnių žinių iš jų neturėjau. Atrodo, jos turėtų būti Greifsvalde arba kur netoliese „sborno peresylnyj punkt sovetskich graždan“ [*rus* Tarybų Sąjungos piliečių surinkimo ir persiuntimo punktas], arba kur nors apylinkėje pasiųstos į darbus“ (Balio Sruogos laiškas Mečislovui Gedvilui, Vilnius, 1945-05-15, [pasirašytas mašinraštis], in: *LLTI BR*, f. 53, b. 972, l. 1r).

[6] Kazimieras Sruoga (1899–1974) – jauniausias Balio Sruogos brolis. Ekonomistas. 1944 m. priverstinis išeivis iš Lietuvos į Vokietiją, 1945–1946 m. Vokietijoje leisto laikraščio *Mūsų kelias* bendradarbis.

[7] Bronislava Jazbutytė-Sruogienė (1896–1950) – Balio Sruogos brolio Juozapo Sruogos žmona, sklypo Kaune, Žaliakalnyje, Ramiojoje gatvėje Nr. 7A, savininkė. Ji, būdama rašytojo kaimynė, rūpinosi jo namo reikalais, kai jis buvo įkalintas Štuthofe.

[8] Balys Sruoga (1896–1947) – Juozapo Sruogos brolis, Vilniaus universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto dėstytojas, profesorius.